

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 ขั้นตอนการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การสร้างเครื่องมือ
- 3.5 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 กลุ่มเป้าหมายศึกษาเชิงคุณภาพ มีดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายสัมภาษณ์เชิงลึก

ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมโครงการ แผนการลงทุน Contract Farming สินค้าเกษตรของจังหวัดเลย และแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว ประจำปี 2549/50 เกษตรกรที่ทำ contract farming จากแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากจังหวัดเลย ประเทศไทย ภาคเอกชน ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัดเลย ประธานหอการค้ากลุ่มอีสานตอนบน 1 ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก ผู้เชี่ยวชาญการค้าชายแดน ส่วนผู้บริหารภาครัฐ ได้แก่ นายด่านศุลกากรท่าลี่หรือตัวแทน พาณิชย์จังหวัดเลยและตัวแทน หัวหน้าด่านตรวจพืชท่าลี่และตัวแทน และนายกหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี (อบต.อาฮี) หนองผือ

2) กลุ่มเป้าหมายประชุมระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม

ในประเทศไทย จัดประชุมระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม เพื่อแนวทางการพัฒนา contract farming ประเภทสินค้าเกษตรของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว ประกอบด้วย ในภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก ผู้ประกอบการรายย่อย ผู้เชี่ยวชาญการค้าชายแดน ส่วนผู้บริหารภาครัฐ ได้แก่ นายอำเภอท่าลี่หรือตัวแทน นายด่านศุลกากรท่าลี่หรือตัวแทน พาณิชย์จังหวัดเลยหรือตัวแทน หัวหน้าด่านตรวจพืชท่าลี่หรือตัวแทน และนายกและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี (อบต.อาฮี) และหนองผือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีและหนองผือ

3.2 ขั้นตอนการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนที่ 1 ขั้นศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้านแผนการลงทุนของคัสเตอร์ที่ทำ contract farming สิ้นค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการทำ contract farming สิ้นค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี โดยมีกิจกรรม ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ ข้อมูลคัสเตอร์ที่ทำ contract farming ของแขวงไชยะบุรี ในด้านการดำเนินการ การลงทุน โดยกลุ่มเป้าหมาย ในประเทศไทย ภาคเอกชนได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัดเลย ประธานหอการค้ากลุ่มอีสานตอนบน 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก ผู้เชี่ยวชาญการค้าชายแดน ส่วนผู้บริหารภาครัฐ ได้แก่ นายด่านศุลกากรท่าลี่ พาณิชย์จังหวัดเลย หัวหน้าด่านตรวจพืชท่าลี่ และนายหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีและหนองผือ

2. การวิเคราะห์เอกสาร ในเรื่อง การดำเนินการด้าน contract farming สิ้นค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี จากศุลกากรด่านท่าลี่ ศูนย์ส่งเสริมการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว จังหวัดเลย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

3.2.2 ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนจากประเทศไทยของผู้ที่ทำ contract farming ประเภทสิ้นค้าเกษตรของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนจากประเทศไทยของผู้ที่ทำ contract farming ประเภทสิ้นค้าเกษตรของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี สปป.ลาว โดยมีกิจกรรม ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุนจากประเทศไทย โดยกลุ่มเป้าหมาย ภาคเอกชนได้แก่ ผู้ประกอบการเกี่ยวกับ contract farming จากประเทศไทยและ สปป.ลาว

2. การวิเคราะห์เอกสาร ในเรื่อง การดำเนินการด้าน contract farming เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุน ของจังหวัดเลยและแขวงไชยะบุรี จากศุลกากร ศูนย์ส่งเสริมการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว สำนักงานพาณิชย์

3.2.3 ขั้นตอนที่ 3 เพื่อหาแนวทางการพัฒนา contract farming ประเภท สิ้นค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวง ไชยะบุรี สปป.ลาว

ขั้นตอนนี้เป็นการหาแนวทางการพัฒนา contract farming ประเภทสิ้นค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวง ไชยะบุรี สปป.ลาว โดยการจัดเวทีประชุมระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม ผู้เข้าร่วมประชุมจากประเทศไทย ประกอบด้วย ในภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก ผู้ประกอบการรายย่อย ผู้เชี่ยวชาญการค้าชายแดน ส่วนผู้บริหารภาครัฐ ได้แก่ นายอำเภอท่าลี่หรือตัวแทน นายด่านศุลกากรท่าลี่หรือตัวแทน พาณิชย์จังหวัดเลยหรือตัวแทน

หัวหน้าด้านตรวจพืชทำลีหรือตัวแทน และนายกหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีและตำบลหนองผือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีและตำบลหนองผือ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ สร้างขึ้นตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการ ดังนี้

3.3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้านแผนการลงทุนของคลัสเตอร์ที่ทำ contract farming สินค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวงไซยะบุรี และปัญหาอุปสรรคและความต้องการการสนับสนุน กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ในภาคเอกชน ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัดเลย ประธานหอการค้ากลุ่มอีสานตอนบน 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก ผู้เชี่ยวชาญการค้าชายแดน ส่วนผู้บริหารภาครัฐ ได้แก่ นายด่านศุลกากรทำลีหรือตัวแทน พาณิชย์จังหวัดเลยหรือตัวแทน หัวหน้าด้านตรวจพืชทำลีหรือตัวแทน และนายกหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีและตำบลหนองผือ

3.3.2 ประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดเห็นในการหาแนวทางการพัฒนา contract farming ประเภทสินค้าเกษตร ของจังหวัดเลยและแขวงไซยะบุรี สปป.ลาว ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารหรือตัวแทน ผู้ประกอบการค้าชายแดน คลัสเตอร์ที่ทำ contract farming ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำองค์กรเอกชน นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ศุลกากร พาณิชย์จังหวัด

3.4 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็น

3.4.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.4.1.1 สร้างข้อประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4.1.2 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอ่านเพื่อทดสอบความเข้าใจในสำนวนภาษา ถ้าพบว่ามีข้อความใดที่ไม่เข้าใจจึงปรับปรุง

3.4.1.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์เชิงลึกตามข้อบกพร่องที่พบในขั้นตอนการทดลอง จนได้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับเป้าหมายต่อไป

3.4.2 ประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็น มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.4.2.1 สร้างประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็น

3.4.2.2 นำประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็นเสนอต่อประธานผู้ดำเนินการจัดเวทีประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม ขั้นตอนการจัดเวทีประชุมระดมความคิดเห็น และภาษาที่ใช้

3.4.2.3 ปรับปรุงแก้ไขประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็นตามคำแนะนำของประธานผู้ดำเนินการ จนได้ประเด็นการประชุมระดมความคิดเห็นที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีประชุมระดมความคิดเห็นกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.5 การตรวจสอบข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ และมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตการตอบแบบสัมภาษณ์ของบุคคลที่ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูล เป็นการตรวจสอบทันทีและเพื่อความชัดเจน ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลเป็นระยะๆ ในช่วงของการวิเคราะห์ข้อมูล จนสูงขึ้นสรุปการวิเคราะห์ จึงตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้คำตอบที่เห็นว่าถูกต้อง ครบถ้วนสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้วิธีตรวจสอบข้อมูลผู้วิจัย ได้ใช้เทคนิคสามเส้า ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลด้วยการพิจารณาถึงเวลา สถานที่ บุคคล ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และบุคคลของผู้ให้ข้อมูลแล้ว ข้อมูลที่ได้จะคงเดิมหรือเปลี่ยนไปอย่างไร หากมีการเปลี่ยนแปลงจะต้องสัมภาษณ์ ในประเด็นเดิมซ้ำอีก อาจเป็นกลุ่มบุคคลเดิมหรือเปลี่ยนใหม่ก็ได้ แล้วตรวจสอบข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง ถ้าข้อมูลคงเดิม ถือเป็นข้อมูลจริง จะนำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นการวิเคราะห์ตีความจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมระดมความคิดเห็น